

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
จดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๑๖๑๓๓ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ .. (พ.ศ.) ออกตามความในพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ ตามที่กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่วมกับผู้แทน กระทรวง อุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมโรงงานอุตสาหกรรม) แล้ว เห็นว่า ร่างกฎกระทรวงดังกล่าวมีปัญหาข้อกฎหมายว่าหลักการของร่างกฎกระทรวงที่ไม่มีการกำหนดลักษณะของเครื่องจักรและกำหนดให้รวมถึงเครื่องจักรในกิจการอื่นที่มีใช้กิจการอุตสาหกรรมนั้น ขอบด้วยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ หรือไม่ ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาโดยรอบคอบจึงได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) พิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทน กระทรวงอุตสาหกรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมโรงงานอุตสาหกรรม) เป็นผู้แทนชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังต่อไปนี้

(๑) มาตรา ๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ กำหนดให้เครื่องจักรใดสามารถจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น เครื่องจักรตามนิยามคำว่า “เครื่องจักร” ในมาตรา ๓^๒ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่จะสามารถนำมาจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้จึงต้องเป็นเครื่องจักรตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงเท่านั้น ซึ่งในชั้นการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. (เรื่องเสร็จที่ ๒๑๑/๒๕๑๒) คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้ตรวจแก้ไขการกำหนดนิยามคำว่า “เครื่องจักร” ให้เป็นไปตามความหมายของนิยามคำว่า “เครื่องจักร” ที่ใช้อยู่ในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒ ตาม

^๑มาตรา ๔ เครื่องจักรใดที่จะจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๒มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องจักร” หมายความว่า สิ่งประกอบด้วยชิ้นส่วนหลายชิ้นสำหรับใช้ก่อกำเนิดพลังงาน เปลี่ยนหรือแปลงสภาพพลังงาน หรือส่งพลังงาน ทั้งนี้ด้วยกำลังน้ำ ไอน้ำ เชื้อเพลิง ลม ก๊าซ ไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน และหมายความรวมถึงเครื่องอุปกรณ์ ไฟลิวล ปุลเล สายพาน เพลา เกียร์ หรือสิ่งอื่นที่ทำงานสนองกัน

ความประสงค์ของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยต้องการให้เครื่องจักรขนาดใหญ่เท่านั้นที่จะนำมาจดทะเบียนกรรมสิทธิ์และจดทะเบียนจำนองได้

(๒) เมื่อพิจารณาบทบัญญัติต่างๆ เช่น มาตรา ๑๑^๓ และมาตรา ๑๕ ทวิ^๔ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๐ รวมทั้งหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ

^๓มาตรา ๑๑ เจ้าของเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนไว้ตามพระราชบัญญัตินี้ประสงค์จะย้ายเครื่องจักรออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมที่ได้ระบุไว้ในหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักร เพื่อนำไปติดตั้ง ณ สถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมแห่งใหม่ หรือไปเก็บไว้ในสถานที่อื่น ให้แจ้งความประสงค์จะขอย้ายและวันที่จะย้ายเครื่องจักรเสร็จ โดยทำเป็นหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนก่อนวันที่จะย้ายเครื่องจักรนั้นไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ในการนี้ ให้นำหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรกับแผนผังรายการเครื่องจักรที่จะย้ายไปติดตั้งใหม่หรือไปเก็บไว้ให้นายทะเบียนตรวจสอบด้วย เมื่อนายทะเบียนเห็นชอบกับแผนผังรายการเครื่องจักรที่จะย้ายไปติดตั้งใหม่หรือไปเก็บไว้แล้ว เจ้าของเครื่องจักรจะต้องย้ายเครื่องจักรให้ตรงตามแผนผังรายการเครื่องจักรนั้น และเมื่อได้ย้ายเสร็จแล้ว ให้นำนายทะเบียนแก้ไขทะเบียนให้ถูกต้อง

ในกรณีที่เป็นการย้ายเครื่องจักรไปติดตั้ง ณ สถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมแห่งใหม่ หรือไปเก็บไว้ในสถานที่อื่นที่อยู่ภายในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานทะเบียนต่างแห่งกัน ให้เจ้าของเครื่องจักรดำเนินการตามวรรคหนึ่ง และให้นายทะเบียนแห่งท้องที่ที่เครื่องจักรนั้นได้จดทะเบียนไว้ส่งเรื่องขอย้ายไปยังนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่เครื่องจักรนั้นจะไปติดตั้งใหม่หรือไปเก็บไว้ เมื่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ใหม่ดังกล่าวเห็นชอบกับแผนผังรายการเครื่องจักรที่จะย้ายไปติดตั้งใหม่หรือไปเก็บไว้แล้ว เจ้าของเครื่องจักรจะต้องย้ายเครื่องจักรให้ตรงตามแผนผังรายการเครื่องจักรนั้น และเมื่อได้ย้ายเสร็จแล้ว ให้นำนายทะเบียนแห่งท้องที่ใหม่ดังกล่าวออกหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนเครื่องจักรให้ใหม่สำหรับเครื่องจักรที่ย้ายไป

ในการย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนจำนองไว้แล้ว ให้เจ้าของเครื่องจักรแสดงหนังสือยินยอมของผู้รับจำนองต่อนายทะเบียนด้วย และให้ถือว่าเครื่องจักรที่ย้ายไปนั้นยังติดสิทธิจำนองสืบเนื่องกันไปด้วย

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องจักรประสงค์จะย้ายเครื่องจักรออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมเป็นการชั่วคราวไม่เกินสามสิบวัน ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนเพื่อทราบก่อนวันที่จะย้ายเครื่องจักรนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้แจ้งสถานที่ที่จะย้ายเครื่องจักรนั้นไปติดตั้งหรือไปเก็บเป็นการชั่วคราวไว้ด้วย และถ้ามีความจำเป็นต้องย้ายเครื่องจักรออกไปนอกบริเวณเป็นการชั่วคราวเกินกำหนดสามสิบวัน ให้แจ้งเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนเพื่อขอขยายระยะเวลาก่อนครบกำหนดไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน นายทะเบียนมีอำนาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้ตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินคราวละสามสิบวัน

ในกรณีที่เจ้าของเครื่องจักรได้ย้ายเครื่องจักรจากที่ตั้งเดิมไปติดตั้ง ณ ที่ตั้งใหม่ภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรม ให้แจ้งเป็นหนังสือพร้อมกับส่งแผนผังรายการเครื่องจักรที่ย้ายให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการย้ายเครื่องจักรนั้น

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่การย้ายเครื่องจักรซึ่งโดยปกติวิสัยในการทำงานต้องเคลื่อนย้ายไปมา

^๔มาตรา ๑๕ ทวิ เจ้าของเครื่องจักรผู้ได้ย้ายเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วออกไปนอกบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมชั่วคราวโดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๑๑ วรรคสี่ หรือย้ายเครื่องจักรจากที่ตั้งเดิมไปติดตั้ง ณ ที่ตั้งใหม่ภายในบริเวณสถานที่ประกอบกิจการอุตสาหกรรมโดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๑๑ วรรคห้า ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

จดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔^๔ แล้ว จะเห็นได้ว่า มีความประสงค์จะให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสามารถนำเครื่องจักรที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรมเท่านั้นมาจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ได้ ดังนั้น เครื่องจักรที่ใช้ในกิจการอื่นนอกจากกิจการอุตสาหกรรมจึงไม่สามารถจดทะเบียนกรรมสิทธิ์และจดทะเบียนจำนองตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้

(๓) พระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ มีเจตนารมณ์ให้ใช้เฉพาะเครื่องจักรซึ่งโดยสภาพของการใช้ต้องติดตรึงอยู่กับสถานที่ประกอบการอุตสาหกรรม ดังจะเห็นได้จากมาตรการและกลไกต่างๆ ในพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่กำหนดให้เจ้าของเครื่องจักรที่ประสงค์จะย้ายเครื่องจักรภายในบริเวณสถานที่ประกอบการอุตสาหกรรมหรือย้ายเครื่องจักรออกไปนอกสถานที่ประกอบการอุตสาหกรรมต้องแจ้งเป็นหนังสือพร้อมส่งแผนผังรายการเครื่องจักรที่ย้ายไปตั้งใหม่ให้นายทะเบียนทราบทุกครั้ง หากเจ้าของเครื่องจักรผู้ใดที่ย้ายเครื่องจักรโดยไม่แจ้งให้นายทะเบียนทราบแล้วจะต้องถูกลงโทษทางอาญา

โดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) มีความเห็นว่า ร่างกฎกระทรวงดังกล่าวไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติจดทะเบียนเครื่องจักร พ.ศ. ๒๕๑๔ จึงกระทำมิได้

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๕๒

^๔หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบัน การจำนองเครื่องจักรไม่อาจกระทำได้ตามนัยแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะเครื่องจักรมิใช่สังหาริมทรัพย์ซึ่งได้จดทะเบียนไว้แล้วตามกฎหมาย จึงสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักรขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนำเครื่องจักรที่ได้จดทะเบียนแล้วไปจำนองได้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีเงินทุนสำหรับดำเนินกิจการเพิ่มมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศในด้านอุตสาหกรรม